

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripreman se pisma tiskaju po 5 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nE. za svaki redak više 5 nE. ili u slučaju opštovanja bez pogodbu sa upravom. Novci se lije postarskom naplatom (sa- zna postale) na administraciju „Naša Sloga“. Ime, prezime i naj- bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, oeka to javi odpravničtvu u otvo- renu pismu, za koje se ne plaća postarine, ako se izvra naplato: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom rastu male stvari, a zasloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijeloj arku.
Dopisi se netačaju ako se i netiskaju.
Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s postaricom stoji 6 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 2 za pol- godinu. Izvan carovine više postarina.
Na malo jedan broj 5 nE.
Uredništvo i administracija nalaz se u Via Carotta br. 23.

Prvenci „naših“ zastupnika.

Zastupnici Bartoli-Rizzi i drugovi postavili su dne 2. julja t. g. interpelaciju na ministra predsjednika kao upravitelja autarnjih poslova. Postavili su ju s toga, kako sami vele, da opovrgnu zahtjebe protiv Talijanom i c. kr. oblastim u Istri, sadržanim u interpelacijah 19. juna njim protivne stranke u Istri, odnosno zastupnika Spiničica i drugova. Organ vlastajuće talijanske stranke u Istri zove jih prvenci „naših“ zastupnika, i hvati jih i raduje njim se u trih brojevih zastopce više nego li su hvalili, nego li su se radovali recimo stari Rimljani svakogodišnjim prvencem (primittae), bili oni carstva biljinskoga ili živinskoga. Tomu organu pridružuju se u hvati i radosti ostali listovi Primorja istoga kova, bilo navadajuć „L' Istria“ bilo donasajuć izvornih dopisa iz Istre. I kao što nisu znali gospoda zastupnici, javni roditelji „prvenaca“, nikako drugačije „opovrći“ činjenica navedenih u spomenuutih interpelacijah post. Spiničica, tako jih neznade nit veliki organ talijansko-istarski nit njegovi vriedni drugovi.

Vriedno je s toga, da malo po- virimo u tu interpelaciju. Donasamo ju u celosti, ako i ne svuda od rieči, a nevadimo iz nje samo koju krpicu da pak udarimo u gusle laži, insinucija, denuncijacija, provokacija, zlobnih interpretacija, škandala hrvatske stranke, košto to čini rečeni veliki organ obzirom na interpelacije te stranke, bez da bi nit pokušao po- biti ma i jednu činjenicu u njih na- vedenu. Donasamo ju u svih točkah, u velikim dielom od rieči do rieči da naši čitatelji saznađu kakvi su ti „oli hvaljeni“ prvenci, da vido kojim oružjem se bori cviet i nada istarskih Talijana u samom carevinskom vieću. Evo je:

U Poreču, glavnom mjestu pokrajine, u gradu koj se odlikuje s njego- voga miro- i gostoljubija, našla je c. kr. žandarmerija na dan izbora iz- bornika kod pristasa Hrvata preko sto komada orudja i oružja, dočim nije kod talijanskoga pučanstva nikakvih našla.

U Višnjaju, takodjer na dan izbora izbornika, pratili su hrvatske birae razni pristase, svakojako oboružani, i grozili su se stanovnikom Višnjajana, koji su mogli pravodobno pobjegnuti u svoje kuće.

U Motovunu morali su birae, koji su dali svoje glasove protiv Hrvatom, biti izeti i zaštiti od c. kr. žandara. Glavni uzrok toga zlostanja ima se iskati u prvom rodu u neprestanih agitacijah velikoga broja svećenika, pripadajućih hrvatskoj stranki, koji su pako većim dielom Kastavci, Hrvati, Kranjci, da i Česi. Reznji njih da su i kod sudova imali posla, al to jih nije zaprečilo, da sa kršćansku nauku, koja propovjeda ljubav, porabli da siju mržnju i svadju.

Iz izvještaja legitimacijskoga odbora vidi se da su mnogi birae političkoga ko- lara Kopra pridili, da se 12 pomjanskih glasova ima pribrojiti dr. Vergettinu a ne dr. Laginja. U odnosnom prosvjedu je na- vedeno kako su svećenici Pomjana, Truška i Mareziga porabli propovjednicu u njih- ove političke svrhe. Navadaju se pak pojedine odnosno tobožnje činjenice, ko- jim da se je odvratilo od talijanske stranke

preko 50 birača. Veli se da će se preči preko svih komešanja hrvatskih svećenika, koja su prouzrokovali, poslie što je njihov pristasa dr. Laginja kod izbora propao. Ali na jedno hoće da upozore. „Kad su dro- jicah tih svećenika dne 8. maja t. g. bili po- zvani k kotarskom sudu u Buje, g. rad i 6 poznat sa svoga odličnoga na- rodnoga čuštva i sa svoje gosto- ljubivosti, propustili su obratiti se na ta- mošnjega občinskoga načelnika, prvoga poštenjaka Istre, koji bi jih bio u svih odnošnjih branio, i zahtjevali su od c. kr. žandarmerije, da jih prati, jer su rekli da se za svoju sigurnost boje. Stanovnici Buja, uvredjeni u svojih čuštvih držanjem tih dvih svećenika, sakupili su se u blizini sudbene agrađe, gdje su jih primili spo- menuti svećenici ironičkim smješkankem i porugljivo na nje novičke bacali. Pri razdraženosti puka bila bi žandarmerija malo pomogla, da nije populariteta i pog- svojeroljno došloga občinskoga načelnika branila oba junaka.

„Usljed tih zala izčeznuo je mir iz- medju slavskih pukova i talijanskoga pu- čanstva u Istri.“

„U zemaljski sabor stupila je fakcio- zna manjina (ništa manje!) koja nastoji sa svojim demonstrativnim (!) držanjem, sa porabom jezika, koji su većini zastup- nika nepoznati i sa svakojakimi izlikami, zategnuti razprave, i dati izraza svojemu čuštvu mržnje protiv Talijanom pokrajine. Znatno dio ladanjskoga pučanstva sledi tim naukom veće iz mržnje protiv imučnijim talijanskim posjednikom, nego li s razloga narodnosti.“

„Svaki dan razdražuje se siromašni ladanjski puk, bud tiokom, bud utameno, protiv Talijanom, i to a redstvo nepromašije svojega učinka. Pretnje, uvredje, obtužbe, javna nasilja, zlobna oštećivanja, osobito sječenjem loza na šteta protivnika nove propagande, su običajni dogodjaji, i to tako, da je zasloga hrvatske stranke, da se od- nosniji u Istri mogu nazvati u istinu afri- kauski.“

„Naravski je, da vladini zastupnici, svjestni svoje odgovornosti uporabljaju sva zakonita sredstva, da stranačkim strastim na put stanu, i to se abiva podpunom ob- jektivnostju. Možda je hrvatska stranka u drugih pokrajinah razvedajli! To ju pak neovlaštjuje, da vladu javno otkrivaju, da se zauzimlje za Talijane, što je posve neutemeljeno. Namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga glavarstva u Poreču, jedan najposobnijih i najvrednijih poli- tičkih činovnika, služi protivnoj stranci kao daska u koju se cilja, jer se nebacca ali po i naručaj novih usrećitelja puka. Nezadovoljnost te stranke je toliko na- rasla da je u sjednici 19. juna postavila u kući dvie interpelacije koje su formalna obtužba protiv Talijanom i c. kr. oblastim u Istri.“

Da se ta obtužba opovrgne, bilo bi za potrebu da se imenuje enketa koja bi nepristrano istraživala, na kojoj strani su tlačenci i na kojoj tlačitelji. Interpelanti na svrbi pitaju, da li su poznati Njegovoj Preznvišenosti spomenuti i druge aličke nezakonite i neduštvene agitacije sa strane velikoga diela hrvatskoga i slovenskoga svećenstva u Istri; da li će povesti intragu obzirom na ovdje navedeno i obzirom na obie inter- pelacije 19. juna, i što kani poduzeti u interesu uzdržanja javnoga mira i reda te mirnoga skupnoga življenja pučanstva Istre? Podpisano je, osim Rizzi i Bartoli, još 13 zastupnika.

Naši čitatelji, i svi koji se bave istarskimi odnošnjaj i koji hoće viditi i znati istinu, poznadu toliko naše odnošaje, da će sami znati prosuditi koliko vriedi ova interpelacija, ovi „prvenci“ talijansko-istarskih zastupni- ka. Nekoliko kratkih opazaka neće

ipak škoditi, i to opazaka po redu kako je interpelacija sastavljena.

Kako se „glavni“ grad Istre Poreč odlikuje miro- i gostoljubivostju, to znadu zastupnici Hrvati i Slovenci, to znade izmed njih izabrani odbornik, to znadu naši svećenici, to znadu svi naši koji u Poreč zalaze, imenito pri- likom izbora. Oni su svi živi, i svim mogu priporedati što i kada njim se u „gostoljubivom i miroljubivom Poreču“ (cara quella Parenzo!) dogodilo. Toga dio je i u interpelacijah post. Spiničica navedeno, nit je od koga opov- rgnuto.

C. kr. žandarmerija je na dan izbora izbornika u Poreču našla orudja i oružja kod hrvatskih birača, jer ga je tražila kod svakoga njih, kako je uljezao u izbornu dvoranu; a nije ga našla kod talijanskoga pu- čanstva, jer ga kod njega nije tražila. Zašto ga je kod hrvatskih birača ulazaćih u izboru dvoranu tražila, to će znati onaj koj njoj je nalog dao, da traži; ako se pomisli na ono sve što se je kod izbora dogodilo, tad se može uzrok tomu slutiti, da i znati. Da ga je našla, nije nikakvo čudo, pošto su naši ljudi do prije kakvih 50 godina bili posve oboružani, da imaju bar orudja kod sebe uvijek, i u blagdanih, pače i u crkvi; da jih je mnogo ravno s radnje na polju, kod koje rabi oruđe svaki hip, k iz- borom išlo. Da nisu tim nikomu ni- kakva zla počiniti mislili, nego samo svoj običaj sledili, vidi se s toga, da onim koji su pratili birae — a tih bijaše po samoj „L' Istria“ još preko 200 — nije bilo uzeto nit oružje nit orudje, i da ipak nisu nikomu ništa učinili, nit skusili učiniti, nego oni i biraei na jednostavnu prijaznu rieč zapustili Poreč, bez da su u njem što jeli nit pili, veseli što su za prvi put pobjedili svoji u svojoj kući. To jest u izborničtvu izvanjskom.

Da li su pratnici hrvatskih birača u Višnjaju bili svakojako oboružani, to neznamo; ako jesu, tad je to još dokaz više, kako su miroljubivi, kako oružja nerabe; pošto jih bijaše 500 do 600 kako je „L' Istria“ pisala, i pošto nisu nikomu ma ništa učinili, prem bijahu tamo samo dva žandara. Tvrdnji, da su se stanovnikom Viš- njajana grozili, i da su ovi mogli prav- odobno pobjegnuti u svoje kuće, valjda nit sami interpelanti nevjerkuju, pošto je obćenito poznato da su se razni biraei, „stanovnici Višnjajana“, cleli dan mješali medju biraei, i u dvoranu ulazili i iz nje izlazili, i u obće agitovali, a da njim se ništa do- godilo nije. Tako se nit u Motovunu nikomu ništa dogodilo nije. U obće nigdje nikomu ništa; što napokon pri- znaju i sami Talijani, pošto nenava- djaju nijedne činjenice, a objesili bi ju na veliko zvonu, kad bi takva ob- stojala.

A ipak javni roditelji „prvenaca“ nazivlju to, što su glede Poreča, Viš- njajana i Motovuna naveli, kao zlo- st a n j e, i dodaju da se glavni uzrok toga zlostanja ima iskati u ne-

prestanih agitacijah velikoga broja sve- ćenika pripadajućih hrvatskoj stranki.

Pošto pak nit u Poreču, nit u Višnjaju, nit u Motovunu nikakva zlostanja ne- bijaše, to neima nit glavnoa nit dru- gatnoga uzroka zlostanju, nit nejma ni neprestanih ni privremenih agita- cija, kojim bi bilo zlostanje proizve- deno, sa strane svećenika, pa ma bili oni Kastavci, i Hrvati, i Kranjci i Česi, i koji mu drago. — Kako malo imadu javni roditelji prvenaca etno- grafickoga znanja, vidi se s toga, što u istu red stavljaju muzeve jedne ob- čine i jedne pokrajine sa muzevi dviju narodnosti: kao da su to četiri naroda ili četvero pokrajina ili četvero obćinara. Više etnografije će znati i naši mnogi seljaci. — A pošto nejma zlostanja, nit glavnoa uzroka njegovga, nit odnosnih agitacija, nejma nit sjanja mržnje nit svadje od strane svećenika, nejma ničesa onoga, što se spoticje našim svećenikom. Oni, uz svoje zvanične dužnosti, da najme kršćanski nauk uče i u njegovom duhu povjereni si stado odgajaju te sve- totajstva d'ele, podučavaju jih i u drugih stvarih, smjerajućih na njihovo dobro koli duševno toli tjelesno — a to nesamo da nije protiv duha kršćanske ljubavi, koja zapovjeda ljubiti Boga nad sve a bližnjega svoga kano samoga sebe; koja ljubav čakle pred- postavlja ljubav samoga sebe i jest mjerilo za ljubav do bližnjega, koja ljubav u naših okolnostih nepozna ro- bovanja naroda narodu, nego hoće ravnopravnost srijub naroda medju sobom. To radeć, rade oni takodjer po okružnici viših duhovnih pastira ciele ovostrane pole monarhije, koja okružnica negubi ni malo vrednosti tim, da je nije podpisao jedan naš vrhovni pastir. Ono što veće javni ro- ditelji prvenaca o prosvjedju pomjan- skih birača, izerpili smo posve kratko i odgovaromo posve kratko tim, da su najme oni, na koje se taj prosvjed poziva, javno izjavili, da oni neznadu ništa o tom što njim se podmiče kao da su tobože protiv svećenikom dali svoje podpise ili križe. To je jedan dokaz više nečistoga postupanja naših protivnika.

Bezobraznost je naših protivnika kad tvrde, da je dr. Laginja kod iz- bora propao; njemu bijaše naprosto ukradjeno 11 glasova . . .

A kako da kršćio ono što se piše o „komešanjih hrvatskih sveć- nika“ preko kojih da se prelazi i koja da su se sbila poslie obavljenih iz- bora, a da se na jedno upozoriti mora, a to je poznati dogodjaj sa dvojicom svećenika u Bujah? Mi neznamo za to rieči. Onaj dogodjaj odsudile su najodlučnije i poluslužbene, nam ne najprjajznije novine, i to ne na teret naših svećenika, nego na teret i sram- motu Talijana. Za to što su svećenici prosili zaštitu žandarmerije, koja, kako se je pokazalo, bijaše upravo nuždna, za to su oni velik grieh počinili na- prama „prvom poštenjaku Istre“ i uvriedili stanovnike Buja u njihovih čuštvih. A mi pitamo, zašto nije go-

spodin načelnik odmah izašao među svjetinu da ju umiri, i zašto je kod sve njegove popularitete i ugleda trebalo da se razne stanovnike zatvori i kad je već izašao? Pitamo također, kako to da se je baš onaj dan nalazilo na trgu i po ulicama onoliko stanovnika Bujna, a da nisu išli raditi ko obično; i u kojem čuvstvu bijahu oni uvrijeđeni? Zar u onom gostoljubivosti, ili u ođičeno narodnom čuvstvu? Bit će valjda u ovom, koje se kaže jako često u uzkliah „Viva l'I—“ i „Viva U—“, u sličak koje bivaju razobješane u javnih prostorijah, i u drugom sličnom; u čuvstvu, s kojim se ni malo neslažu s njimi ona dvojica gospode svećenika.

I usljed tih „zala“ da je prestao mir između slavonskih pukova i između talijanskoga pučanstva u Istri!

Dakle sve „komešanje hrvatskih svećenika“ ima dokazati onaj događaj u Bujahu! To su, sva ta zla, koja se podmiču hrvatskoj stranki! Jasnije se nemože dokazati izpraznost interpelacije Rizzi-Bortoli, a ujedno i izpravno postupka hrvatske stranke i njezinih pristasa, nego li tim.

Mi priznajemo, da je iztečeno prvanji mir između slavonskoga i talijanskoga pučanstva Istre; al onaj mir što je obstojao, bio je mir „roba“ naprema gospodaru. Sad „rob“ neće već biti rob, on zahtjeva svoja zakonjena prava, i zahtjevati će jih dok jih zaobijie. Mir će zavladati, a mi želimo iz svega srca i radimo na to, onda, kad se nebudu Talijani protivili zakonjenim pravom Slavena, kad budu oni koji su na to pozvani poduzeli sve što je za potrebu da budu Talijani i Slaveni Istre ravnopravni među sobom.

Dodajamo tomu, da je nemir u Istri počeo prije nego li su Slaveni počeli zahtjevati svoja prava, i da je uzrok tomu nemiru iskati u istoj činjenici u kojoj se ima iskati sadanjenju, a to je u idealih naše gospode Talijana. Samo protivnici tih ideala su različiti. Prije se je bacalo petarde i bombe pred razne oblastnike, sad se napada Slavene. Ovi su svakako pogibeljniji, pače takovi, da bi Talijani morali već sad govoriti o svojih idealih kao o idealih prošlih vremena. — Njihove tvrdnje, da je Istra talijanska pokrajina, da su pojedini gradići talijanske tvrdjeve, da Hrvata ni Slovenca u Istri nejma, već su sad iztezle.

Nek budu pak uvjereni gg. Rizzi-Bartoli, da će „fakciozna manjina“ zemaljskoga sabora hoditi i unapried onom stazom kojom je započela, i neće je u tom zapriječiti nit oni nit njihovi drugovi, nit iko drugi. Ona si je svjestna da se bori za pravo i zakon Hrvata i Slovenaca u Istri, ona će se i nadalje za pravo i zakon boriti i siriti među puk odoasne nauke, i drago njoj je, što njoj i protivnici priznaju, da ladanjsko pučanstvo sledi tim naukom, i to ne rad toga što su Talijani imućniji nego rad toga što hoće da se izvede narodna ravnopravnost. Ako to nije pravo Talijanom, hrvatski zastupnici nit njihovih pristasa nisu tomu krivi, kao nit „afrikanskim odnošajem“ koji u Istri vladaju. Hrvatski zastupnici nemrže Talijana kao takovih, nego odsudjuju nepravice koje Talijani i njihovi pomoćnici počinjaju hrvatskomu i slovenskomu pučanstvu i sgražaju se nad perfidijom kojom se ovomu podmiče bez ikakvoga dokaza razna nedjela.

O potpunju objektivnosti vladinih zastupnika, o posve netemeljitom javnom okrivljivanju vlade da podupira Talijane, o namjestničkom savjetniku i upravitelju kotara porečkoga, „jednina između najsposobnijih i najvred-

njih političkih činovnika“, nečemo govoriti — nek govore za sad samo interpelacije „protivne stranke“ od 19. juna. Nek odgovore oni koji već valjda nepristrano iztražuju dogodjaje u njih navedene. Gg. Rizzi-Bartoli i drugovi nisu pobili svojom interpelacijom nit jedne. I s toga upravo pitamo se mi, kako to da oni žele enketu, koja bi nepristrano iztražila sve činjenice?

Želeć dakako da se sve nepristrano i strogo i bezodvlačno iztraži, mi na to pitanje nenalazimo drugoga odgovora nego taj, da enkete obično lagano rade, da je nekomu već do tepla došlo, da bi mu se toplotu bar malo i za vrieme ohladiti želilo, i htjelo, da se zategne onim, čim se zatezati nebi smjelo, ako se hoće da se i opet neradi „nezakonito, protuzakonito, samovoljno“.

Medju tim, na tretje pitanje interpelacije Rizzi-Bartoli ne jma nego jedan odgovor, a taj je, da se u interesu uzdržanja javnoga mira in reda te mirnoga skupnoga življenja pučanstva Istre, ima vršiti pravo i zakon i napram Hrvatima i Slovencem Istre.

Luca i Mara.

Mara: Dobro si zabrusila onoj ženitini iz Rovinja.

Luca: Kako ti piva, tako mu se odpira. Ako smo bili do sadi šćevi, nečemo biti od sad. To je treba da pokažemo i mi ženske u svakoj prilici.

Mara: I sad, kad se na skoro isadu obaviti opet izbori za Beć?!

Luca: To se razumi. Više sad nego ikad. „Šijor Tomažo kon lungo nažo“ je „stornā“ iz Beća, i valja da svaki svoju stori da ni on ni koji drugi njegove šklate već tamo nedodje.

Mara: Ma to su mužki posli!

Luca: Su i ženski, zaš ako bi bili naši mužki talijanski šćavi bile bi mi ženske talijanske šćave.

Mara: Za pravo reć, ja nebih hotela biti ničija šćava, pak mi talijanica; ma će nam je delat da to nebudemo?

Luca: Ča nam je delat?! Ti imaš nagovarat svoga Jurica, ja svoga Franica, i svaka ženica svoga mužika, da kod izbori ide vršit svoje državljansko pravo i dužnost, da bira poštene i virne muže za fiducijare, koji će pak birati za deputata u Beć, kojega naše krvi i našega jezika, kojega čestito ime pozneju već i naša dica.

Mara: Onako kako pred četiri mjesca?

Luca: Da, onako, i sve kadi god i bolje. Svaka žena imela bi se sramit, koje muž bi ostal doma na dan biranja ili koji bi glasoval za one koji bi htjeli da su naši mužki šćavi a mi ženske šćave.

Mara: Ja neću te sramote na se.

Luca: Neću ni ja, ni nijedna prava žena.

Različite vesti.

Odgodjenja razprava carevinskoga vieća. Dne 16. t. m. bile su odgodjene razprave carevinskoga vieća, da pak za počmu gdje u jeseni. Na te razprave, mi čemo se u budućih brojevih osvrnuti, pošto nam za danas prostor lista nedovoljan.

Praslava bitke kod Visa. Ovih dana proslavila se je dvadesetpetogodišnjica bitke, odnosno pobjeda naše mornarice nad talijanskom, imenito na Visu, u Pulju i Beću. Naš hrvatski narod sjeća se je s ponosom u toliko, u koliko su Hrvati Li-

čani obranili višku tvrdjave, a Hrvati mornari iz Dalmacije i Istre porazili brodovlje talijansko. Mnogi naši živi koji su kod te bitke pobjedonosno sudjelovali, mnogi oplakuju smrt svojih milih i dragih, svi se je živo spominju. Mi kličemo: slava palim junakom, i živili živi junaci!

Iz Motovunščine nam pišu: U „Istriji“ od 11. aprila t. g. napada se na čestitoga Marka Žekovića, bivšega izbornika kod posljednjih izbora i člana izbornoga povjerenstva. Veli, da bi bilo porjerenstvo u Poreču imalo i njega uključiti od izbora. To nebi bilo nikakvo čudo, jer kako se jih je uključilo 9, tako se je moglo uključiti i njega i sve; drugo je pitanje, da li zakonito ili ne. Al značajno je za gospoda Talijane, da je u pr. neki Cezare Deklić iz Višnjana bio odsudjen god. 1878. na 4 tjedna zatvora radi pronerjenja (infedeltā) i da je god. 1883. kao izbornik glasovao za De Franceschi-a, a da mu nit „L'Istria“ nit iko drugi za to prigovorilo nije! Metite pred svojim pragom, gospode Talijani!

Kriva obtužba njim je speditila. Poslio onako liepo obavljena izbora dne 4. marča t. g. bili su naši izbornici pripušteni samim sobi. Oni iz Višnjaniščine i Motovunščine vraćali su se svojim kućam kroz Višnjau. Tu bijaše na cesti sve puno stanovnika Višnjana, koji su naše izborneke napali. I hitac da se je čuo. Da ga odvratiti od sebe, su Talijani brže bolje tužili čestitoga Mata Kramara Bantiou, da je on njegov hitac bio. Sud, motovunski, je sudio, na usta pristava Orbanicha. Branio je dičai dr. Laginja. Tuženik bio je, kako nije bilo s naše strane inače ni očekivati, riješen obtužbe, pripoznan nekrivim, pravednim! Spominjemo kao osobitost naših odnošaja, da je državnoga zastupnika predstavljao neki zemljišni činovnik Gianelli, koj nepozna hrvatskoga jezika i rad kojega se je razprava vodila talijanski.

Primamo i rado priobćujemo: **Velesienjeni g. Uredniče!**

Naslanjajuć se na Vašu nepristranost, akoprem bih mogao upotriebiti i §. 19. zakona štampe, pozivlju Vas time odstorno, da u budućem broju Vašeg lista „Naša Sloga“ blagovolite uvrstiti slededeći

Izpravak - Izjavu.

Nije istina da sam ja pristao na to, da se u ovoj župnoj crkvi neimade već držati djeka mise; nije istina, da ja tako samim svojim župljanom zabranjenju pjevanju u ovom jeziku i u svojoj crkvi — kao što je čitai u dopisu „iz Pazina dne 14. t. m.“ u 29. broju „Naša Sloga“ — nego je baš obratno istina, da me jenaglo ukinuće djeka mise, koja bijaše ustanovljena na moj predlog, posve iznenadilo te nenagodno dirnulo, dočim mi je izjaviti da viest: kako da bih ja zabranjivao svojim župljanom hrvatski pjevati, zabacujem kao neistinitu i tendencioznu, budući da štujem kaošto ću i u tom uvijek štovati navade stare povierenog mi roda.

Izjavljuam također, da s onim predlogom, da se imado talijanska školska mladež posebice a hrvatska posebice voditi u crkvu, te svaka za misu u svom jeziku pjevati, nisam nikada namjeravao uvraditi u hram božji strančarstvo, pače da sam ga podastro a jedinog razloga da mi nepostane crkva, kojoj sam ravnatelj, središćem daljnog ućkanja na hrvatsku narodnost.

Svaka drugčija prosuda mog u ovoj stvari postupka, nebi odgovarala mojim onda gojenim namjeram. — Uz duboko poćitanje.

Pazin, dne 20. julija 1891.
Jesip Orbanic,
prošt-župnik.

Svršetak školske godine u Vodichu. Iz Vodica nam pišu, da se je dne 15. t. m. svršila svećano školska godina kod škole vodičko-danske. K službi bežjoj, koju je obavio naš velvredni i volećastni gospodin župnik Juraj Dolžan, došla su nesamo djeca, nego i odrasli, da se pomole Svršenjenju za svoju djecu, da sve to više napreduju u svem dobrom i liepom. Školska djeca su za vrieme službe božje liepo pjevali, imenito na svrai „Tebe Boga hvalimo“ i „Bože živi čuvaj Bože“. Iz crkve podala se svi u školu, gdje su djeca pokazala da se u se uz trud g. učitelja dosta koristna naučila.

Grižajam. Dopis o naših predatoje-kih izborih vršiten nazad malo dana u N. S. silao ubada „crne“. Kao posljedicu onog dopisa donasa „L'Istria“ jednu izjavu nekog A. Dubca, gdje isti izjavlja da on ne pripada hrvatskoj stranci, niti da je on koga uoblastio da ga toj stranci pribrojio. O tom nema u rečenom dopisu niti riječi. Da li je ona izjava potekla iz pera A. Dubca, vrlo dvojimo, jer poznajuć

istoga nerjerenjemo, da bi on kao čorjek nešto naobražen, mogao što slična na onaj dopis odgovoriti, bit će ondje nešto „Carlotog“-masla, i mislimo da A. Dubac već žali što se je dao zavesti na izjavu, kojom je pokazao vrlo malo oštroumlja. Upozorenje g. A. Dubca, — koj je po jeziku i nožaji ono što on oprovrgava — na rećeni dopis, koga nek sam pročita, pa nek stvori sad svojom glavom.

U ostalom čudno je, da imade g. A. Dubac taj prorokić duh, da pozna koga A. Dubca je dopisnik imao u pameti, budać imade na Grišnjanićini više Dubca. Izjavom svojom usuljao se g. A. Dubac kao nepozvani gost na političko pozorište. Izjava A. Dubca bit će iakra bačena, da uvrtila prasinu, koja da uništi stranku, koja se kani ovaj put oprieti šarenjačkoj stranci, a to je stranka mladih poštenjaka-značajnika, od kojih se g. A. Dubac svojom izjavom oddjeljuje.

Obćinari grišnjanski pazite uz koga se držite, birajte ljude vaše krvi a ne tudje.

Dok bude obćinom uredjivao šior „Helio“ nema za vas spasa. To vam poručuje vaš prijatelj iz Krassa.

Nedostajne varke. Već smo posljednji put spomenuli kako se mjeri ceste i zlostove u Pomjanščini za izbore. Nakanadno smo doznali od jednoga čestitoga obćinara iz Svetmarje što sledi. Zemaljski inžinir Crismanički mjeri mostove, a s njim hode „prvi poštenjak Istre“ i predsjednik političkoga istrijanskoga društva Dr. Venier, neki Bartolich, koj se pojavljuje kod izbora u svakoj prilici; a jedan dan bio je i koparski načelnik Cobol. Mjera se na jedan put, odoasno obećaju ništa manje nego četiri mosta koja bi vodila preko Dragonje; jedan iz Puća na Meriče, dva iz Kostabonc, najme na Brič i Škrijine, a četvrti iz Marežiga u Lopar. Već sama činjenica da zemaljski inžiniri mjere uvijek prije izbora, i obećavaju, pak osobe koje inžinire prate, kažu najbolje, da se tu mjeri za izbore, a da se poslio izbora o izvršenju mjerenoga niti govoriti neće. A gospoda toga nit netaje. Sastavši se s jednim našim čestitim obćinorom iz Krkavca odmah su počeli govoriti o izborih. Mi neznamo kakvu dušu imadu kod zemaljskoga odbora oni, koji likviduju odnosne troškove zemaljskoga inžinira! Naši ljudi pak poznaju takve varke i neće se dati prevariti. — A evo druge, hoće li se ljepše iz porečkoga kotara. Neki bivši fiducijari kod posljednjih izbora iz Oprtlja govore ljudem, da njim je Vergottini obašo i Campitelli potvrdio, da će se erarake šume u motovunskom lugu dieliti među one seljake koji budu glasovali za talijansku stranku, dočim seljaci, koji budu glasovali za hrvatsku stranku da neće dobiti ništa. To je već i preveć smjehno, nego da bi ljudi mogli tomu vjerovati. Što imadu nit Vergottini nit Campitelli sa državnimi ili carskimi šumami?! Kako mogu oni obećivati ono, kod česa nejmao nikakva prava?! Pametniji učite nepametnije, jer bi bilo jako sramotno kad bi se na takve laži i varke ozbira uzelo!

Čekaju izbore ko duša raja. Sa prevarnih strana Istre doznajemo da naš narod čeka izbore ko duša raja. Nemogu se jli dočekati. Pohitić će k njim svi što se mogu gibati na nogah. S radostjo smo čul da njim se raduju i naši ljudi iz Oprtlja ičine. I tamo su se počeli oduševljivat za našu stvar. Osobito su oduševljeni mladjići iz sela: Bežjaki, Mavretići, Zubini, Salčići, Mikolitići Pasini, Fakini, Benćani i drugih. Oni će stalno raditi na to da u onoj obćini izpadu izbori častno po naš Živiti!

Razgovori. Iz Poreščine imamo du-razgovora“ o izborih, veoma liepa. Budući put će bar jedan ugledat svjedok božje, a pak drugi. Već sad se na nji našim prijateljem liepo zahvaljujemo.

Iz Vabriga kraj Poreča pišu nam da se je pred malo vremena neki eć žandar iz Poreča izrazio tamo u krću u prisutnosti mnogih naših seljaka, da tamo platio 5 for. svake nedjele kač bi mogao biti u Vabrigu, te da bi on ukroti tamošnje Hrvate u toliko da nebi već „kai“ živio“. Naši su na to štutili, premo njim se je to činilo izazovno. Vriećino je da se na to upozori poglavare c. kr. žandar.

Neredi u obćinah. Mogli bi sbitja u svakom broju doneti vesti o neredih u obćinah, osobito onih, gdje upravljaju Talijani a gdje je većina našega pučanstva. Ovaj put pribroćujemo, da su dvojica zastupnika oprtljajkih izabrani, da pregledaju zavrsne račune za godine 1885., 1886., 1887., 1888. i 1889., a ti računi imali bi se pregledati i odobriti svake godine takođerj sa strane zemaljskoga odbora!

Gospodarsko-šumarstva
IZLOŽBA
1891.
u Zagrebu

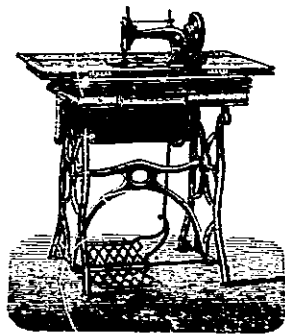
Medjunarodna izložba slika i umjetnina. — Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom.

Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i včarstvo, Cricće i soćivo, Pćelarstvo, Štilarstvo, Ribarstvo.	Gospodarstvo	Elektrićna	Šumarstvo	Gospodarski obrt, Cehaiika i graditeljstvo, Ućerna sredstva i literatura gospodarstva i Šumarstva.
	Otvorenje Zaključak	15	kolovoza listopada.	
	Domaći obrt	razsvjeta.	Štoćarstvo	

Glavni sgoditak u vrijednosti 10.000 franaka. — Srećka 50 nć.

Cviece soćivo voće
IZLOŽBA
za konje, rogatu marvu, sviuje, ovce, koze, perad ipse

Dr. Oskar pl. Fischer
ljećnik-kirurg-operater. 12-25
Ambulatorij za izravnanje kosih i za taćenje živca i mišića i svad-ka rjelevožba. Prima bolesniko danomice od 2-3 1/2 sata p- podne izozam nedelje i blagdana.
Piazza Legna br. 10, II. kat.

Petar Braido

mekanićki kovac 15-34
prodava siraće strojeve uz sliedeće cene:
Singer obiteljske nove po for. 85
srednje 53
Strojevi Titania 53
Howe za krojaće i postolare po 89
Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za siraće strojeve ts bilo koju radnju mekanićku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Amerikansko
Odpravnićtvo putovanja
od 11-12

braće Gondrand na Rieci
Via Alessandrina — Kuća Pioch —
Zemni sprat.
Ulaz Vicolo dei Cappuccini
prodaje uz pravu cenu bez nikaakva nametka
putne karte iz RIEKE za
NEW-YORK,
Chicago, Helena, Mc. Keesport,
Pittsburg, St. Louis, San Francisco,
Wheeling.

i za gradove amerikanskih sje-
dinjenih država.

Te takodjer:
za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fć
za Callao, Lima, Valparais i
Australija.
(Družbam snizuje se cena.)

ŠUMEĆIH VODA
A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sr. Jakov na brdu) u Trstu, moze usljed usavršenih sposobnostih strojeva, to radi ćastnog i obilnog gradiva, Sifona, propisanih ministarskom naredbom; koja ćo stupiti u kriepest prvoga junija t. g. pružit ćada za tada svoje proizvode: odabrane slaćdravice „Passerette“ i „Sifone“ ne samo posre zdrave, već i vrlo jeftine.
Narućbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:
Carlo Guartal, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vecchio. 11-21

LJEKARNA
A. KELEK

nast. Jnici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TAST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave šaistre iz Brešije, ćeljezo sa Chinom Malesi. Obićao bakalareva ulje; isto olje sa ćodom i ćeljezom. Elixir Cocca okriepljući i probavljajući. Elixir China proti groznici. Anaterijsku vodu za usta. Tekući sopun proti ozobinam. Obće poznate vodu katrama i ućtrivajuća katrama. Kašiću proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljeć proti zuboboli. Ekstrakt Tamarcinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okriepljući ćeludac Prašak za zube bieli i ralićasti. Prašak ćiparski b.eli i crveni itd. itd. 14-25
NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzće.

Kršćansko-narodno
tvornićko skladište

svakorćstnoy bruskog sukna
ućtiro preporuća podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:
3 m. svietlog sukna za odjelo . . 3-90-4-25
3 . . . . . crnog 4-25-4-50
3 . . . . . svietlog linijeg sukna za odj. 5-00-5-50
3 . . . . . crnog 5-00-5-50
3 . . . . . svietlog sukna 6-25-7-00
3 . . . . . crnog linijeg kesm. 7-00-8-00
3 . . . . . Pikić sukna kosmatog 7-25-8-50
3 . . . . . Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo 10-00-12-00
3 . . . . . Kamgarna crnog 12-00-16-00
2-20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo 7-00-11-00

Osobito preporućam, Pervien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — za ćastno svćenstvo, c. l. ćinovnićtvu sukno za propisane ćiforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaće — i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko ćeli kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na bruskog sukna skladište 7-13

Em. Högero
u Prostejoru (Prosenitz) u Moravakoj.
Ućorki ćelje badava. Naručeni robn ćeljem na zahćbe franco ili a povrećem.

Tinktura za ćelodec,

katero iz kinćke rabarbare kerhlikov-ćavega ljuća iz svćih pomorćinskih olupkov preraja G. PICCOLI, ljećar „pri angelja“ v Ljubljani, ja mećko toda ob. onem upliva, ćelovajuća prebavnić organov eravajćoćo sredstvo, ki krepć ćelodec, bakoć tudi pospešuje telesno odpreće. — Razpelića ja iz ćelovatelje v rabećkih po 12 in već steklene. Zabećkić 12 stekl. vija gl. 1-36, z 25 stekl. 5 kg. teže, vija gl. 5-26. Poštino plaća naroćnik. Po 15 kr. stekleniće razprodajajo se v svih lekarnah v Trstu, Istri in na Gorićkem. 23-2

U radionici klepara 13-32

JUSTA BIASUTTI

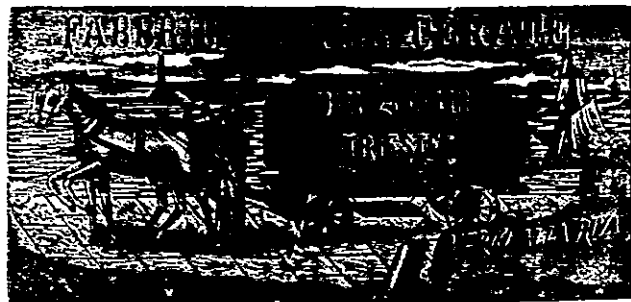
opunomoćenoga graditelja vodovoda u ćeljeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladiću kapeļi u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz ćinka ćvrsto gradjene, te izvraća i druge radnje kleparake uz najviše cene. Drži na skladiću Stročaljke proti peronospori (mildeva) po for. 550 i strojeve za ćumpanje traja.

Radionica ćilima (Tappezziere)
G. ANTONA BUJASICA

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu
ćalje prosto od carine u omotih po ćitavoj držić pokuećstvo, ćuste, ćivane (naslojaje), ćiramacce (vanjkuća) uz cene, koje izkćljućaju svaku konkurencu. Uzorke, nacrti i trar ćalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i ćvrsto. — Naručbe odvraćaju se odmah. 12-21

Dignutjem slobodne luke nize naznaćena roha jest slobodna od carine, radi toga audjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovoćeni ili iz kaućuka, npremoćivi, bieli i crni radjeni rukov. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Ćeske, Feldkirchens, Beća itd. ili jesam poloćaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vroeće i svakojake prirodnic. 2-13

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sjanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalice za seno, mlitilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za ćišćenje ćita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckseovć strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu mljuć strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalice, tiskalice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, sprema za sušenje voća i povrtja, vinske sisaljke, sprema za konobu, sisaljke za vodać okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mliećko dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalice krmeć praće strojeve, strojeve za ćišćenje lana itd.

Sve izvratno izvedeno. — Jamstvo, usedni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!
Skladiće gospodarstkih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beć

II. Praterstrasse br. 78.
Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienie u njemaćom, talijanskom i slavenskoć jeziku ćelje se na zahtjev badava i franco. Solidna zastopstva ustrajati će u postuću

Tiskara Dolenc.

Ivan Chero

skladiće i tvornica
mazikalnih nastroja sa popravci
i zamjenami. Harmonićeke strune
i nuzgredno.

Ćitare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nć. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Izdavatelj i odgovorni urednik Jolij Nikota.